

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	16.04.2018
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 06.04.2018, 2

Tuhu looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 29.03.2018 nr 26

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Tuhu looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Tuhu looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

1) eluslooduse mitmekesisust, looduslikke soo- ja metsakooslusi ning kaitsealuseid liike ja nende elupaiku;
2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on huumustoitelised järved ja järvikud (3160)³, rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laiialehised metsad (9020*), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad) (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);

3) kaitsealuseid liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), musträhn (*Dryocopus martius*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), voot-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*) ja mudatilder (*Tringa glareola*);

4) kaitsealuseid linnuliike ja nende elupaiku. Need liigid on hallõgija (*Lanius excubitor*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), mudanepp (*Lymnocyptes minimus*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*);

5) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud taimeliike soohiilakat (*Liparis loeselii*) ja eesti soojumikat (*Saussurea alpina* subsp. *esthonica*) ning nende kasvukohti;

6) kaitsealuseid taimeliike ja nende kasvukohti. Need liigid on mustpeasammal (*Catocopium nigritum*), kõdukoralljuur (*Corallorhiza trifida*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*), väike käopõll (*Listera cordata*) ja harilik porss (*Myrica gale*).

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kolmeks sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Nurmsi, Kiska, Kunila, Tuhu, Oidrema, Paimvere ja Peantse külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas 1⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, püüda kala ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal sihtkaitsevööndis.

(2) Telkimine ja lõkketegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine ja lõkketegemine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(3) Kaitsealal on lubatud:

- 1) sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine teedel;
- 2) jalgrattaga sõitmine radadel;
- 3) punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel.

(4) Kaitseala vetel on lubatud ujuvahendiga sõitmine.

(5) Kaitsealal on lubatud jahipidamine, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal sihtkaitsevööndis.

§ 6. Vajalik tegevus

Soo- ja metsakoosluste taastamiseks on vajalik kraavide osaline või täielik sulgemine.

§ 7. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks ja taastamiseks.

(2) Kaitsealal on kolm sihtkaitsevööndit:

- 1) Tuhu soo sihtkaitsevöönd;
- 2) Tuudi raba sihtkaitsevöönd;
- 3) Torgu soo sihtkaitsevöönd.

§ 10. Sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk

Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on kaitsealuste ja ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse ning soo- ja metsakoosluste soodsa seisundi säilitamine ja taastamine.

§ 11. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud kohas ning rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja tähistamata kohas;
- 2) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 3) loodusliku veerežiimi taastamine;
- 4) koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 5) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 6) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 7) ehitise püstitamine kaitseala tarbeks, kusjuures kaitseala tarbeks ehitise püstitamisel Tuudi jõe kalda ehituskeeluvööndisse ei laiene ehitisele kalda ehituskeeluvööndi ehituskeeld.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) inimeste viibimine Torgu soo sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul, järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Tuhu piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, kusjuures ehitise püstitamisel Tuudi jõe kalda ehituskeeluvööndisse ei laiene ehitisele kalda ehituskeeluvööndi ehituskeeld;
- 4) turberaie langi pindalaga kuni viis hektarit.

§ 16. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) maavara kaevandamine;
- 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine.

(2) Piiranguvõndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 18. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 19. mai 2005. a määrus nr 106 „Tuhu maastikukaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 19. Määruste muutmine

(1) Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2006. a määruses nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 11 tunnistatakse kehtetuks;

2) määruse lisas esitatud Tuhu hoiuala kaart („Tuhu”) tunnistatakse kehtetuks.

(2) Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruses nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 34 sõnastatakse järgmiselt:

„34) Tuhu hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – kuivade nõmmede (4030), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210), lubjavesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (alvarid) (6280*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), liigirikaste madalsoode (7230) kaitse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ I lisas nimetatud liikide ning I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), balti risla (*Calidris alpina schinzii*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), võõt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*) ja punajalg-tilder (*Tringa totanus*);”;

2) määruse lisas esitatud Tuhu hoiuala kaart („Tuhu”) asendatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud kaardiga (lisatud).

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 30. märtsi 2016. a käskkirjaga nr 1-2/16/277 algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemusega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või kasutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 19. mai 2005. a määrusega nr 106 „Tuhu maastikukaitseala kaitse-eeskiri” moodustatud Tuhu maastikukaitseala põhjal. Tuhu maastikukaitseala moodustati Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a määrusega nr 340 „Sookaitsealade moodustamise kohta” asutatud Tuhu sookaitseala põhjal. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktist 60 hõlmab kaitseala Tuhu-Kesu linnuala ja lisa 1 punkti 2 alapunktist 446 Tuhu loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Siim Kiisler
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

[Lisa 1](#) Tuhu looduskaitseala

[Lisa 2](#) Tuhu